

Yrkesutbildning i Finland

KPY:n temakonferens
"Yrkesutbildning"
14.-16.3. Asker, Norge

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Yrkesutbildning idag

- Yrkesutbildningens omfattning
 - Grundläggande yrkesutbildning
 - Påbyggnad av yrkesutbildning
 - kan anordnas vid läroanstalt eller som utbildning i form av läroavtal
- Antal elever varje år (2015) cirka 250 000 – 300 000
 - i grundläggande yrkesutbildning cirka 183 000
 - i påbyggnad av yrkesutbildning cirka 67 000
 - ej examensgrundande utbildning
- Antal yrkesexamina 351
- Fullföljd examen årligen cirka 65 000
 - Grundexamen kan genomföras som grundläggande yrkesutbildning eller fristående examen, yrkes- och specialyrkesexamen enbart som fristående examen

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Yrkesutbildningssystemet

- yrkesutbildning innehåller grund- och påbyggnadsutbildning
- avsedd för unga som träder in i arbetslivet och för vuxna som befinner sig i arbetslivet
- yrkesutbildningens grundexamen ger breda grundfärdigheter till yrkets arbetsuppgifter
- Yrkes- och specialyrkesexamen ger mer specialiserad kompetens och yrkesfärdigheter som förutsätts av arbetslivet på minst ett delområde samt allmänna kvalifikationer för universitet och yrkeshögskola

Finlands examenssystem

- Grundläggande undervisning – grundskola
- Studentexamen – gymnasieskola
- Grundläggande yrkesexamen och yrkesexamen – Yrkesläroanstalt
- Specialyrkesexamen
- Lägre högskoleexamen och Högre högskoleexamen samt doktors- och licentiatexamen – Universitet
- Yrkeshögskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen – Yrkeshögskolor

Grundläggande yrkesutbildning

- examina är planerade efter arbetslivets behov
- utbildning anordnas på alla skolområden (koulutusaloilla)
- examina omfattar 180 kompetenspoäng
- minst 30 poäng praktik på arbetsplatsen ingår
- yrkeskompetens uppvisas vid yrkesprov
- examina utgår från grundutbildningens studiestoff
- lämplig även för den som tar in gymnasiets studiestoff och klarat studentexamen-> kortare studietid
- kompetens från tidigare utbildning eller arbetslivserfarenhet identifieras och erkänns som del av examen

Yrkesutbildning anordnas inom:

- humanistiskt och pedagogiskt område
- kulturområde
- samhällskunskap, affärsekonomi och administration
- naturkunskap
- teknik och trafik
- naturresurser och miljö
- områden inom social, hälsa och motion
- resenäring, näring och ekonomi

Inom dessa områden finns 53 grundläggande yrkesexamina.

Yrkesexamen

- Grundläggande yrkesexamen kan uppnås antingen vid yrkesläroanstalter som leder till examen, läroavtalsutbildning eller fristående examen
- Påbyggnadsutbildning d.v.s. yrkes- och specialyrkesexamen uppnås genom fristående examen.
- Grundläggande yrkesexamen omfattar 180 kompetenspoäng d.v.s tre år.
- Fristående examinas omfattning varierar och allmänt är studietiden betydligt kortare, eftersom tidigare kompetens identifieras och erkänns.
- På EQF-nivån är grund- och yrkesexamina på nivå 4. Specialyrkesexamen är på nivå 5.

Praktik och yrkesprov

- **Praktik:** yrkesutövning som sker på arbetsplats med handledning
- Omfattning minst 30 veckor av treårig utbildning.
- **Yrkesprov:** uppvisning av yrkesskicklighet i arbetsuppgifter, hur bra yrkesskicklighet man uppnått.
- Kompetens avgörs av examensgrunder

Utbildning med läroavtal

Utbildning med läroavtal kan genomföras i nästan alla yrkesexamina

- lämplig för såväl unga som vuxna.
- tidsbegränsat arbetsavtal, där det ingår yrkesutbildning på arbetsplats
- kan leda till grundläggande yrkesexamen, eller vara förberedande utbildning som fristående examen inför grundläggande yrkesexamen, yrkes- eller specialyrkesexamen.
- läroanstalt står för den teoretiska delen av undervisningen.
- elev får avtalsenlig lön för utbildningstiden som sker på arbetsplatsen.

Fristående examen

- flexibel examensväg som i synnerhet planerats för vuxna
- bestämda examensdelar uppvisas beträffande (arbetsprov, studier eller inskaffad på annat sätt) yrkeserfarenhet i första hand i verkliga arbetslivets situationer.
- fristående examen eller del av den kan också utföras utan deltagande i förberedande utbildning.

Grundläggande yrkesexamen som utförs som fristående examen, yrkes- eller specialyrkesexamen ger kvalifikationer till fortsatt utbildning i högkola eller yrkeshögskola.

Genomförande av examen

1. Individualisering

- Tre stadier

2. Uppvisning av yrkesskicklighet

- Enligt examensgrunder, i verklig arbetssituation

3. Bedömning av yrkesskicklighet

- Trepartsarbete samt egenkontroll

Ansökan till utbildning och elevantagning

- Ansökan till **yrkesutbildning** görs i allmän ansökan för riket
- Ansökan till **läroavtalsutbildning** görs hos den som anordnar yrkesutbildning och genom att finna lämplig arbetsplats för läroavtalsutbildning
- Ansökan till **påbyggnad av yrkesutbildning och specialyrkesutbildning** görs med stöd av arbetslivserfarenhet eller i slutet av förberedande utbildning inför examenstillfälle

Studier och examina i yrkesutbildningen

- Grundutbildning och genomförande är gratis
- Avgifter för förberedande studier inför yrkes- och samt examensutförande
- Gratis måltider, möjlighet till ersättning för skolresor.
- Studier kan väljas också från andra läroanstalter
- Grundläggande yrkesutbildningsexamen och studentexamen är möjliga att genomföra samtidigt
- Utbildning som förbereder/leder direkt till examen eller förberedande utbildning till grundläggande yrkesutbildning

Utbildningskommissioner och examenskommissioner

- Utbildningskommissioner fungerar delvis som yrkesutbildningens expertorgan för kvalitet
 - Lagstadgade yrkesexaminans kvalitetsbevakningsorgan
 - Förtroendeuppdrag
- Medlemmar i examenskommissioner ska representera arbetsgivare, arbetstagare, lärare och vid behov självständiga yrkesutövare
 - bekräfta examensbedömningar
 - utveckla system för fristående examen

Yrkesinstitut

- I Finland finns cirka 175 leverantörer av grundläggande yrkesutbildning och påbyggnad.
- Utbildningsleverantör kan vara kommuner, kommunregioner, registrerade (privata) föreningar och stiftelser. Även staten och statliga verk kan bli utbildningsleverantör.
- Uppgifter: grundläggande yrkesutbildning och utbildning av specialkompetens, såväl fördjupande och breddning av kompetens och påbyggnad
- Verksamheten styrs förutom av leverantörstillstånd m.m. av lagstiftningen och undervisningsplanens målsättningar

Finansiering

- Gemensam finansiering av stat och kommuner. Utbildningsleverantörerna får dessutom finansiering till påbyggande yrkesutbildning, där kommuner inte deltar
- Utbildningsleverantörerna får finansiering av utbildnings- och kulturministeriet på kalkylmässig grund.
- Finansiering är på kostnadsfria grunder
- Del av finansiering beräknas på prestation

Total finansiering cirka 1,9 miljarder € (år 2016)

- grundläggande yrkesutbildning ca 1,6 mrd. €(84 %)
- påbyggnad av yrkesutbildning ca 130 milj. €(7 %)
- Läroavtalsutbildning ca 150 milj. €(8 %)

Finansiering av yrkesutbildning

Grundläggande yrkesutbildning Grundläggande yrkesutbildningsexamen, förberedande inför fristående examen (vuxna)	Finansiärer: kommuner ca 67%, stat cirka 33 % Sammanlagt cirka 1 360 000 000 € kommuner cirka 910 000 000 € stat cirka 450 000 000 €
Grundläggande yrkesutbildningsexamen, läroavtalsutbildning	Finansiärer: kommuner ca 67 %, stat cirka 33% Sammanlagt cirka 90 000 000 € kommuner cirka 60 000 000€ stat cirka 30 000 000 €
Påbyggnadsutbildning, yrkes- och specialyrkesexamen samt icke examensförberedande påbyggnadsutbildning	Finansiär: stat samt elev/arbetsgivare Sammanlagt cirka 130 000 000 € kommuner – stat cirka 130 000 000 €
Påbyggnadsutbildning, läroavtalsutbildning, yrkes- och specialyrkesexamina samt ej examensförberedande påbyggnadsutbildning	Finansiär: stat samt elev/arbetsgivare Sammanlagt cirka 65 000 000 € kommuner – stat cirka 65 000 000 €
Arbetskraftsutbildning	Staten är finansiär Yrkesutbildning ca 147 000 000 € Integrationsutbildning cirka 98 000 000 €

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

JHL

Detta sker inom kort tid...

- Reform för examensstruktur
 - Förändringar för examenstruktur:
 - sammanslagning av examina
 - borttagning av examina
 - eventuellt ny examen
 - namn på examina förändras
 - i grundläggande yrkesutbildning sker förändringar i kompetensområden

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

JHL